

Список використаних джерел

1. Гнидюк Н., Ібрагімова І. Управління персоналом: Навчальний посібник / За заг.ред. Г.І. Мостового, О.Ф. Мельникова – К., ПАУСІ, 2008. – 296с.
2. Публічна інформація та комунікативна політика в органах державної влади та місцевого самоврядування: навчально-методичний посібник / Авт.: Ларіна Н.Б., Семенченко А.І., Федорів Т.В. – К.: Вид-во НАДУ, 2011. – 120 с.
3. A Performance Management Framework for State and Local Government/
<https://pmcommission.org/APerformanceManagementFramework.pdf>
4. Drucker P. The Essential Drucker. – New York: Harper Business, 2001. – 357 p.

Лопушинський І.П.

ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ПОБУДОВИ В УКРАЇНІ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ЕФЕКТИВНОЇ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Відповідно до статті 1 Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» служба в органах місцевого самоврядування – це професійна, на постійній основі діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, що спрямована на реалізацію територіальною громадою свого права на місцеве самоврядування та окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом [2].

Згідно зі статтею 6 Європейської хартії місцевого самоврядування, ратифікованої Законом України від 15 липня 1997 року № 452/97-ВР, в Україні мають гарантуватися: *по-перше*, самостійність органів місцевого самоврядування в межах закону визначати власні внутрішні адміністративні структури з урахуванням місцевих потреб і необхідності забезпечення ефективного управління; *по-друге*, добір на службу в органах місцевого самоврядування висококваліфікованого персоналу з урахуванням особистих якостей та компетентності шляхом забезпечення належних можливостей професійної підготовки, винагороди та просування по службі [1].

З огляду на означені міжнародні зобов'язання, потреба продовження реформи місцевого самоврядування та дальшого забезпечення процесу децентралізації публічної влади, на сьогодні актуальним є прийняття нового закону про службу в органах місцевого самоврядування, оскільки очевидно, що найважливішою складовою цієї реформи, поруч із матеріально-фінансовою основою, постає її кадрове забезпечення, створення правових передумов для підвищення престижності служби в органах місцевого самоврядування, урегулювання статусу службовця місцевого самоврядування, стимулювання кар'єрного зростання, деполітизації служби в органах місцевого самоврядування, запровадження нової моделі оплати праці та впровадження ефективного механізму запобігання корупції. Крім того, є потреба узгодження законодавства про службу в органах місцевого самоврядування з положеннями нового Закону України «Про державну службу», ухваленого 2015 року [4].

Як відомо, Комітет з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування 6 червня 2018 року розглянув на своєму засіданні (протокол №93) проект Закону про внесення змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» (реєстр. №8369 від 17.05.2018), поданий групою народних депутатів України.

Метою законопроекту є забезпечення системного оновлення Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування», що сприятиме побудові в Україні професійної та ефективної служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням кращих міжнародних практик та національного досвіду, а також реалізації громадянами України права рівного доступу до служби.

Так, проектом передбачається створення правових передумов для: врегулювання статусу службовців місцевого самоврядування та виборних посадових осіб місцевого самоврядування; забезпечення політичної нейтральності службовців місцевого самоврядування; надання органам місцевого самоврядування повноважень самостійно вирішувати питання формування умов оплати праці посадових осіб місцевого самоврядування, адаптації основ служби в органах місцевого самоврядування до концептуальних підходів, закладених Законом України «Про державну службу» [5]; переведення посад керуючих справами виконавчих комітетів рад із категорії виборних посад до категорії службовців, передачі їм кадрових повноважень, які на сьогодні належать відповідним головам, що дозволить зменшити політичний вплив на призначення та звільнення службовців; визнання відкритого конкурсу основною процедурою для вступу на службу; упорядкування структури заробітних плат шляхом збільшення частки посадового окладу та зменшення частки надбавок та премій; створення умов для підвищення кваліфікації виборних посадових осіб та службовців місцевого самоврядування [3].

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» також підтримує ухвалення законопроекту за наслідками розгляду в першому читанні за основу та зазначає, що його реалізація дозволить впровадити низку важливих положень Європейської хартії місцевого самоврядування [1], зокрема, щодо розширення можливостей органів місцевого самоврядування самостійно в межах закону визначати порядок добору службовців, проходження ними служби, оплати праці, навчання, оцінювання, просування тощо.

На думку Асоціації міст України ухвалення закону створить реальні умови для формування професійного складу працівників органів місцевого самоврядування з належними умовами оплати праці та стане важливим рушієм децентралізації і реформи місцевого самоврядування.

Спеціальний представник Генерального секретаря Ради Європи в Україні пан Режі Брійя в своєму листі на адресу Комітету з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування наголосив, що порівняно з чинним законодавством законопроект загалом відповідає загальновизнаним європейським принципам та досвіду європейських країн. До головних досягнень законопроекту представники Ради Європи віднесли розмежування політичних та професійних посад на службі в органах місцевого самоврядування, а також удосконалення законодавчої бази щодо підвищення професійної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування.

Реалізація зазначених положень є важливою умовою дальшої децентралізації в Україні та сприятиме професіоналізації служби і забезпеченню її достатньої професійної незалежності, на потребі забезпечення якої наголошувалося у Фаховому огляді «Реформування системи підготовки кадрів органів місцевого самоврядування в Україні», організованому Радою Європи у травні 2017 року.

Крім того, законопроект отримав також позитивні висновки Інституту законодавства Верховної Ради України та Інституту держави і права ім. В.М. Корецького.

Метою названого законопроекту [3] є забезпечення системного оновлення Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» [2], що сприятиме побудові в Україні професійної та ефективної служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням кращих міжнародних практик та національного досвіду.

Наведена мета реалізується в положеннях законопроекту, якими передбачається оновлення правових передумов для:

- врегулювання статусу службовців місцевого самоврядування та виборних посадових осіб місцевого самоврядування;

- забезпечення політичної нейтральності службовців місцевого самоврядування;

- врегулювання законом основних питань служби в органах місцевого самоврядування та надання органам місцевого самоврядування повноважень самостійно вирішувати питання формування умов оплати праці виборних посадових осіб та службовців місцевого самоврядування, інші питання проходження служби в органах місцевого самоврядування та встановлення загальних правил та гарантій для здійснення таких повноважень;

- адаптації основ служби в органах місцевого самоврядування до концептуальних підходів, закладених Законом України «Про державну службу», зокрема щодо загальних засад служби, принципів, прав та обов'язків службовців місцевого самоврядування, деполітизації служби, класифікації посад в органах місцевого самоврядування та рангів службовців, оцінювання результатів службової діяльності, порядку, підстав для притягнення службовця органу місцевого самоврядування до дисциплінарної відповідальності та видів дисциплінарних проступків і дисциплінарних стягнень, підстав припинення служби тощо;

- переведення посад керуючих справами виконавчих комітетів рад із категорії виборних посад до категорії службовців, передачі їм значної частини кадрових повноважень, які на сьогодні належать відповідним головам, що дозволить зменшити політичний вплив на призначення та звільнення службовців місцевого самоврядування;

- визнання відкритого конкурсу основною процедурою для вступу на посаду службовця місцевого самоврядування та для переходу на посади вищої категорії;

- упорядкування структури заробітних плат шляхом збільшення частки посадового окладу (основної частини), зменшення кількості та частки надбавок та премій (додаткових та стимулюючих виплат) для підвищення стабільності заробітної плати службовців місцевого самоврядування;

– створення умов для підвищення кваліфікації виборних посадових осіб та службовців місцевого самоврядування [3].

Отже, ухвалення Верховною Радою України нового Закону «Про службу в органах місцевого самоврядування» сприятиме якнайскорішому врегулюванню законом основних питань служби в органах місцевого самоврядування з урахуванням кращих міжнародних практик та національного досвіду, деполітизації служби, забезпеченню політичної нейтральності службовців місцевого самоврядування, адаптації основ служби в органах місцевого самоврядування до концептуальних підходів, закладених Законом України «Про державну службу» [5].

Список використаних джерел

1. Європейська хартія місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036
2. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 року № 2493-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14>
3. Про внесення змін до Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»: проект Закону від 15 травня 2018 року, реєстраційний № 8369, включено до порядку денного ВРУ 18 вересня 2018 року за № 2543-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=64016
4. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>

Мельничук Т.П.

ПРОФЕСІЙНА СЛУЖБА У ПРОВІНЦІЯХ СТАРОДАВНЬОГО РИМУ

На сьогодні історія державної (професійної) служби у Стародавньому Римі вивчає доволі інтенсивно та становить значний інтерес для вчених – істориків, юристів, спеціалістів з державного управління. Проте професійна служба у провінціях Стародавнього Риму досліджена не у повній мірі, хоча ці цінності Риму створили фундамент, на якому сформувалася сучасна європейська професійна державна служба та професійна муніципальна служба (служба в органах місцевого самоврядування). В зв'язку з цим значний інтерес становить питання римського муніципального провінційного управління професійною службою.

Після остаточної перемоги над Карфагеном у ході Третьої Пунічної війни (146 р. до н.е.) Римська республіка перетворилася у наймогутнішу державу Середземномор'я. Рим продовжував розширювати свою територію, у результаті чого на завойованих землях виникали нові провінції (Азія, Аквитанія, Африка, Ахайя, Белгіка, Єгипет, Лузитанія, Македонія, Нумідія, Сардинія, Сицилія, Тарракона та інші).

Правове оформлення провінційна професійна служба отримала ще за часів Римської республіки у Законі Юлія Цезаря 45 року до н.е. «Lex Iulia municipalis», до того часу в управлінні провінційними землями не було злагодженої системи. «Lex Iulia municipalis» запровадив організацію місцевої влади та професійної служби на